

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3210/05
14.06.2006. godina
Beograd

Sgzz. 356/05

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića, Zvezdane Lutovac, Nikole Stanojevića i Slobodana Dražića, članova veća, u parnici tužilaca AA, BB i VV, čiji je zajednički punomoćnik AB, advokat, protiv tuženog AD za osiguranje i reosiguranje "GG", radi naknade štete, odlučujući o reviziji i zahtevu za zaštitu zakonitosti tužilaca, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Kragujevcu, Gž. br. 805/04 od 28.02.2005. godine, u sednici veća održanoj dana 14.06.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

I UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Kragujevcu, Gž. br. 805/04 od 28.02.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Kragujevcu, P.broj 1964/02 od 14.01.2004. godine u odnosu na tužioce BB i VV i u tom delu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovo suđenje.

II ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužilje AA, izjavljena protiv presude Okružnog suda u Kragujevcu, Gž.br. 805/04 od 28.02.2005. godine.

III ODBACUJE SE kao nedozvoljen zahtev za zaštitu zakonitosti tužilaca izjavljen protiv presude Okružnog suda u Kragujevcu, Gž. br. 805/04 od 28.02.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Kragujevcu, P. broj 1964/02 od 14.01.2004. godine stavom jedan izreke odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca kojim su tražili da se obaveže tuženi da tužiocima kao solidarnim poveriocima isplati na ime izgubljenog izdržavanja zbog smrti supruga i oca iznos od 91.936,32 dinara za period od 13.05.1997. godine do 31.12.2001.godine sa pripadajućom zakonskom kamatom u iznosu od 81.518,90 dinara i na ime umanjenog izdržavanja u budućnosti počev od 01.01.2002. godine pa do 13.04.2011. godine (dok bi izdržavalac radio) jednokratni iznos od 398.426,56 dinara. Stavom dva izreke odbijen je kao neosnovan eventualni tužbeni zahtev tužilaca kojim su tražili da se prema tuženom utvrdi da je bez pravnog dejstva i kao takva ništava izjava tužilje AA od 07.06.2000. godine koja glasi " izričito izjavljujem da sam ovu izjavu pročitala i da je neću pobijati zbog zablude ili bilo kog drugog razloga", i da se obaveže tuženi da tužiocima kao aktivno solidarnim poveriocima isplati na ime izgubljenog izdržavanja od oca koji je stradao u saobraćajnoj nesreći od 01.juna 1997. godine iznos od 91.936,32 dinara za period od 13.05.1997. godine pa do 31.12.2001. godine sa pripadajućom zakonskom kamatom u iznosu od 81.518,90 dinara i na ime umanjenog izdržavanja u budućnosti počev od 01.01.2002. godine pa do 13.04.2011. godine (dokle bi izdržavalac radio), jednokratni iznos od 398.426,56 dinara. Stavom tri izreke odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Presudom Okružnog suda u Kragujevcu, Gž. broj 805/04 od 28.02.2005. godine odbijena je kao neosnovana žalba tužilaca i potvrđena je prvostepena presuda Opštinskog suda u Kragujevcu.

Protiv pravosnažne presude donete u drugom stepenu tužioci su preko svog punomoćnika AB advokata izjavili blagovremenu i dozvoljenu reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Protiv iste presude, obzirom da su dopisom republičkog Javnog tužilaštva Gt. I broj 1678/05 od 15.06.2005. godine obavesteni da Javni tužilac nije podigao zahtev za zaštitu zakonitosti protiv sudskih odluka donetih u ovoj pravnoj stvari, tužioci su blagovremeno preko svog punomoćnika, podneli zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 361.stav 2. tačka 5. ZPP, i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu po podnetoj reviziji u smislu člana 386. prethodno važećeg Zakona o parničnom postupku koji se primenjuje na osnovu člana 491. stav 4. važećeg Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 125/04 od 22.11.2004. godine, stupio na snagu 23.02.2005. godine), Vrhovni sud Srbije je našao da revizija tužilje AA nije osnovana, dok je revizija tužilaca BB i VV osnovana.

U provedenom postupku nije učinjena bitna povreda iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP, na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Nije učinjena ni bitna povreda iz člana 354.stav 2. tačka 8. ZPP, (sada 361.stav 2. tačka 7. ZPP), na koju se ukazuje revizijom jer time što nije saslušan predloženi svedok nije povređeno raspravno načelo, budući da je prvostepeni sud na osnovu savesne i brižljive ocene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno kao i na osnovu rezultata celokupnog postupka utvrdio da tužilja AAprilikom potpisivanja izjave o namirenju nije bila u bitnoj zabludi. Pojam zablude ne podrazumeva nikakvo angažovanje

druge strane da bi se u svesti lica koje je u zabludi stvorila određena netačna predstava.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju suprug i otac tužilaca poginuo je u saobraćajnom udesu, koga je skrivio osiguranik tuženog, dana 12.05.1997. godine. Tužilja AA je u svoje ime i u ime svoje maloletne ćerke, tužilje DD i uz usmeno ovlašćenje svog sina, tužioca BB, dana 07.06.2000. godine potpisala izjavu o namirenju pri kojem je prihvatila isplatu iznosa od 333.390,00 dinara na ime naknade materijalne i nematerijalne štete za sebe i decu prema specifikaciji priloženoj uz izjavu o namirenju. Prema ovoj izjavi tužilja se odrekla daljeg zahteva za naknadu štete prema svim licima odgovornim za naknadu iste, izjavljujući pri tom da izjavu o namirenju neće pobijati zbog zablude ili bilo kog drugog razloga.

Nižestepeni sudovi nalaze da nakon zaključenog vansudskog poravnanja u vezi sa štetnim događajem od 12.05.1997. godine, koje je relizovano i na osnovu koga se tužilja odrekla svog daljeg potraživanja naknade prema tuženom kao osiguravaču, ne može tražiti naknadu u većem iznosu od one koja je isplaćena navedenim poravnanjem. Ove razloge sudovi zasnivaju na odredbama člana 1089, člana 1093. stav 1. i člana 1094. Zakona o obligacionim odnosima. U pogledu eventualnog tužbenog zahteva odluka nižih sudova zasnovana je na odredbi člana 1098. ZOO, kao izuzetku od pravila sadržanog u članu 105. istog zakona o značaju ništavosti pojedinih odredaba ugovora na opstanak celog ugovora o vansudskom poravnanju.

Izloženo stanovište nižestepeni sudova u pogledu propisa relevantnih za ocenu neosnovanosti zahteva tužilje AA je pravilno. U obrazloženju pobijane presude navedeni su jasni i pravilni razlozi koje u svemu prihvata i revizijski sud.

Svrha poravnanja je da se u pogledu nekog spornog odnosa odrede na nesporan način međusobna prava i obaveze stranaka. Nakon sklapanja poravnanja sva prava i obaveze stranaka regulišu se u skladu sa ugovorom o poravnanju. Prema sadržaju konkretnog vansudskog poravnanja, tužilja je koristila svoje dispozitivno pravo na naknadu štete, po kome je dopušteno zaključenje poravnanja, a stranke su njime slobodno uredile svoje odnose, pa tužilja ne može podnositi dalje zahteva u vezi sa istim štetnim događajem.

Međutim, pogrešno su nižestepeni sudovi primenili materijalno pravo odbivši tužbeni zahtev tužilaca BB i VV. Zahtev za naknadu štete navedenih tužilaca proističe iz zakonske obaveze izdržavanja dece regulisane tada važećim Zakonom o braku i porodičnim odnosima. Zaključenim poravnanjem nije obuhvaćena naknada štete zbog izgubljenog izdržavanja dece niti se tužilja AA u ime maloletne tužilje VV, mogla bez saglasnosti Centra za socijalni rad odreći takvog prava jer bi to bilo suprotno odredbi člana 36, 121. i 298. Zakona o braku i porodičnim odnosima, jer se obzirom na zakonsku obavezu izdržavanja roditelja, isti smatra imovinom deteta kojom je raspolagano suprotno njegovim interesima. Tužilac BB koji je u vreme potpisivanja izjave o namirenju bio punoletan ovlastio je tužilju AA da u njegovo ime vodi pregovore sa tuženim u vezi naknade štete, ali se tužilja nije mogla, bez posebnog ovlašćenja, u njegovo ime odreći prava na naknadu štete zbog izgubljenog izdržavanja. Obzirom na navedeno odricanje tužilje AA od zahteva za naknadu štete po osnovu izgubljenog izdržavanja u odnosu na decu, ovde tužioce BB i VV, ne proizvodi pravno dejstvo, te su u ovom delu nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo zbog čega nisu utvrđene relevantne činjenice za odlučivanje o postavljenom tužbenom zahtevu navedenih tužilaca.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će utvrditi iznose izdržavanja koje bi poginuli bio dužan i mogao obezbediti izdržavanim licima u skladu sa odredbama porodičnog zakonodavstva, imajući u vidu da tužioci BB ili VV imaju pravo na naknadu štete u skladu sa članom 194. ZOO, u vidu razlike između ostvarene porodične penzije i novčanog iznosa koji bi poginuli, da je u životu bio u mogućnosti i bio dužan da im daje.

Sa izloženog, a na osnovu člana 393.i 395. stav 2. ZPP, odlučeno je kao u izreci pod I, II.

Ispitujući dozvoljenost podnetog zahteva za zaštitu zakonitosti tužilaca u smislu člana 401. stav 2. tačka 5. a u vezi sa članom 421.stav 2. važećeg Zakona o parničnom postupku, Vrhovni sud Srbije je našao da zahtev tužilaca nije dozvoljen.

Prema odredbi člana 417. ZPP, Javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 361.stav 2. tačka 5. ovog zakona. Ukoliko Javni tužilac ne podigne zahtev za zaštitu zakonitosti u rokovima predviđenim zakonom, stranka koja je podnela predlog, ovlašćena je članom 418. ZPP, da u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja da Javni tužilac neće izjaviti zahtev za zaštitu zakonitosti sama izjavi ovaj pravni lek. Stranka kao supsidijerni podnosilac zahteva za zaštitu zakonitosti, zahtev može izjaviti samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 361.stav 2. tačka 5. ovog zakona odnosno ako je protivno odredbama ovog zakona sud zasnovao svoju odluku na nedozvoljenim raspolaganjima stranaka (član 3.stav 3.), a ne i zbog drugih bitnih povreda odredaba parničnog postupka niti zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Tužioci su zahtev za zaštitu zakonitosti protiv drugostepene presude izjavili zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 361.stav 2. tačka 5. ZPP, i pogrešne primene materijalnog prava. Pogrešna primena materijalnog prava nije zakonom propisan razlog za izjavljivanje zahteva za zaštitu zakonitosti. Princip zabrane nedozvoljenog raspolaganja stranaka sadržan u članu 3.stav 3. ZPP, kojim je propisano da sud neće dozvoliti raspolaganja stranaka koje su u suprotnosti sa prinudnim propisima, javnim poretkom i pravilima morala ograničava načelo dispozicije stranaka koje se ogleda u mogućnosti da slobodno, neposrednim i posrednim procesnim radnjama, raspolažu zahtevima koje su stavile u toku postupka. Isticanje tužilaca da je tužilja AA protivzakonito raspolagala pravom na izdržavanje ostalih tužilaca odnosi se na raspolaganje van sudskog postupka na koje se ne odnosi član 3.stav 3. ZPP. Stoga samo formalno pozivanje tužilaca na bitnu povredu iz člana 361.stav 2. tačka 5. ZPP, koje nije opravdano razlozima koji se mogu podvesti pod tu bitnu povredu ne

može učiniti zahtev dozvoljenim.

Kako zahtev za zaštitu zakonitosti tužilaca nije podnet iz zakonom propisanog razloga, odnosno kako se istim ne ukazuje da su odluke sudova zasnovane na nedozvoljenom procesnom raspolaganju stranaka u smislu člana 3.stav 3. ZPP, zahtev nije dozvoljen.

Sa izloženog, a na osnovu člana 404. a u vezi sa članom 421.stav 2. ZPP, odlučeno je kao u izreci pod III.

Predsednik veća-sudija,

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dlj.